

Janez Gregori

Birds of the Dragonja Valley, their ecological characteristics and some conservation problems

Ključne besede:
ptiči, Dragonja, varstvo narave, ogroženost

Key words:
birds, Dragonja, Slovenia, nature conservation, threats

Ornitološke raziskave smo opravili marca, maja in junija 1986, in sicer od vasi Dragonja navzgor do Župančičev in zgornjega toka reke Dragonje. Na 4 odsekih (I–IV), za katere navajamo elemente habitatov, je bilo določenih 41 števnih mest, na njih pa opravljenih 81 petminutnih popisov. Registriranih je bilo 61 vrst. Za vrste, registrirane na števnih mestih, navajamo stopnjo dominanc in povprečno število osebkov vrste na števno mesto (indeks POV). Obravnavana je stopnja ogroženosti vrst in opisane naravovarstvene smernice.

In March, May and June 1986, the area from the village of Dragonja and up to Župančiči and the upper part of the Dragonja River were studied. Forty-one point count places were determined in 4 sections (I–IV), for which characteristic elements of habitats are given, and 81 five-minute records were performed. Sixty-one species were registered. For the species registered in point count places, the degree of dominance and the mean of birds per species per point count place are given (index POV, i.e. index DIA according to Oelke). The degree of threats to species and nature guidelines are discussed.

Prejeto/Received: 20. julija 1992

Avtorjev naslov/Author's address:

Janez Gregori, univ. dipl. biol.
Prirodoslovni muzej Slovenije
Prešernova 20
SI-1000 Ljubljana

1. UVOD

Zaradi načrtovanih posegov v dolino reke Dragonje (akumulacija in regulacija Dragonje) je Prirodoslovni muzej Slovenije, po naročilu Medobčinskega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Piran, inventariziral in ovrednotil zoološke danosti za varstvo naravne dediščine v dolini Dragonje. Delo, ki je zajemalo tudi popis ptičev, je bilo opravljeno v koledarskem letu 1986 in je vir podatkov za ta prispevek. Ker so bile poudarjene prav potrebe varstva naravne dediščine, je del podatkov omenjene študije služil za razglabljanje o pomenu ptičev pri naravovarstveni presoji (Gregori, 1986-87).

Ker namen tega prispevka ni celovit avifavnistični pregled, omenjam le objavljena dela, ki se nanašajo na uvodoma omenjene raziskave (Šere, 1986; Gregori, 1986-87).

Pri zbiranju favnističnih podatkov je sodeloval Dare Šere.

2. OPIS OBRAVNAVANEGA PREDELA

Dragonja teče po jugozahodnem delu Slovenije, deloma kot mejna reka s Hrvaško. V spodnjem delu ima dolina, zaradi vegetacije, ki jo pogojuje mediteransko podnebje, značilen submediteranski karakter; tu je edino večje naselje vas Dragonja. Ob naselju in posameznih hišah so sadovnjaki z vrstami drevja, značilnimi za te predele (smokve, breskve, mandljevci, murve, orehi, češnje itd.). Manjše površine pokrivajo travniki, več pa je grmišč in bolj ali manj degradiranega listnatega gozda (robinija, gaber, hrast, jesen, maklen itd.). V spodnjem in srednjem delu doline so številni vinogradi, predele ob Dragonji ali v njeni bližini pa pokrivajo manjši kompleksi trstja (*Phragmites* sp.) in trstike (*Arundo donax*), ki ju v veliki meri prerašča grmičje.

Predel od sotočja Pinjevca ob Dragonji navzgor je močno zaraščen; vidi se, da je bila zemlja v preteklosti obdelana v veliko večjem obsegu, kot je danes, ko sta obdelana le manjša njiva in vinograd. Predele ob reki ponekod gosto prerašča vrbovje. Od drevesnih vrst v zgornjem toku Dragonje prevladujeta hrast in gaber, po dnu doline in ob vodi pa rastejo posamezni topoli, robinije, bori in javori. Od vrst grmovja je največ vrb, pa dren in črni trn, ki jih ponekod preraščata robidovje in srobot. V bolj termofilnih predelih rastejo ruj, posamezni brini in skupine žuke, mestoma tudi navadni bodčec (*Paliurus spina christi*). Tudi v zgornjem toku Dragonje je manjši predel ob vodi zaraščen s trstjem, ki je izredno gracilno.

Omeniti je treba veliko smetišče ob poti, nekaj km od vasi Dragonja. Na njem se zbirajo številne vrste ptičev, predvsem galčbov.

Populacije ptičev smo popisovali od vasi Dragonja do Škrlin in vasi Župančiči ter od Škrlin navzgor ob zgornjem toku Dragonje. Značilnost raziskanih predelov je velika heterogenost terestičnih habitatov, kar se odraža tudi na pestrosti tamkajšnje favne.

3. METODOLOGIJA

Da bi čim boljše izkoristili čas za analizo ornitofavne v dolini Dragonje, smo se odločili za metodo štetja v točki z določanjem oddaljenosti (Oelke, 1983). Obenem s to metodo poenostavljamo metodo kvalitativnih in kvantitativnih analiz ptičjih

populacij in z njimi povezano naravovarstveno valorizacijo. Na vsakem števnem mestu, ki so bila konstantna, smo pet minut zapisovali vse ugotovljene osebkke, in sicer v naselju do oddaljenosti 100 m, zunaj naselja v zaraščenih predelih do 150 m, na odprtem pa do 200 m. Zapisovali smo tudi vrste, ki jih nismo registrirali v krogu popisa, ampak samo v večji oddaljenosti ali na preletu. Števena mesta so bila med seboj oddaljena v zaraščenih predelih najmanj 300 m. Na celotni raziskovani poti smo določili 41 števnih mest (točk). Popise smo opravili 6. in 7. maja 1986 ter 12. in 13. junija 1986. Ogled terena in določitev števnih mest smo opravili 18. in 19. marca in tudi ob tem obisku zapisali vse registrirane ptiče. Nočni popis, opravljen 18. marca, ni prinesel uspehov.

Dnevne popise smo opravili v optimalnem jutranjem času, ko se ptiči najbolj izpostavljajo. Zapisovali smo vse osebkke, ki smo jih registrirali bodisi akustično bodisi vizualno. V času gnezdenja imamo vsakega pojočega samca ali samca z izrazitim izražanjem območnosti za par.

Raziskani predel smo razdelili na štiri odseke:

- I (11 števnih mest)
- II (9 števnih mest)
- III Župančiči (7 števnih mest)
- IV Škrline–zgornji tok reke Dragonje (14 števnih mest)

Na vseh števnih mestih smo opravili 81 petminutnih popisov.

Pri posamezni vrsti, ki smo jo popisali na števnih mestih, navajamo njeno stopnjo dominantnosti ($D = n \times 100 : N$, pri čemer je n število osebkov neke vrste, N pa število vseh ugotovljenih osebkov). Stopnje dominantnosti so naslednje:

- dominanten = nad 5 %,
- subdominanten = od 2 do 5 %,
- influenten = od 1 do 2 % ter
- recedenten = pod 1 %.

Za vsako vrsto smo izračunali tudi povprečno število osebkov vrste na števno mesto (indeks POV). Indeks prikazuje kvocient iz števila opazovanih osebkov (I) ene vrste (V), deljeno s številom (n) kontrol (k) in številom (m) števnih mest (T) na pregledanem odseku (o):

$$POV_o = S I_v : (nk \times mT).$$

Elemente habitatov smo določili po lastni presoji obsega. Strukturo habitatov poenostavljeno predstavljamo takole:

- urbano: predeli, pozidani s hišami ali drugimi objekti,
- zaraščeno: predeli, poraščeni s sadovnjaki, grmovjem ali drevjem, v majhnem obsegu tudi s trstiko in trstjem,
- vinogradi: predeli, posajeni s trto,
- odprto: različni travniki in polja.

Čeprav reka Dragonja teče ob večini raziskovane poti, je ne obravnavamo kot poseben habitat, saj je njen odstotek površinske zastopanosti v okviru drugih habitatov zelo majhen, zelo majhno pa je tudi število vrst, ki so neposredno vezane na vodo. Struktura habitatov je podana v tabeli 1.

Tab. 1: Struktura habitatov po odsekih ob raziskani poti
 Table 1: Habitat structure in individual sections of the investigated trail

Habitat	Odsek I	II	III	IV	Skupaj Total
urbano	8,6 %	0,0 %	0,7 %	0,0 %	2,4 %
zaraščeno	55,5 %	58,9 %	60,7 %	89,5 %	68,7 %
vinogradi	12,7 %	7,2 %	6,4 %	1,8 %	6,7 %
odprto	23,2 %	33,9 %	32,2 %	8,7 %	22,2 %

Dominantne in subdominantne vrste, ki smo jih registrirali v popisih (6. in 7. maja ter 12. in 13. junija 1986) na posameznih števnih mestih, podajamo pregledno po posameznih odsekih v tabeli 2.

Pregled vrst je v sistematskem delu.

Pri vsaki vrsti je označena stopnja dominantnosti za posamezen odsek (I-IV):

D - dominanten,

SD - subdominanten,

I - influenten in

R - recedenten.

Za vrste, ugotovljene zunaj števnih mest ali v večji oddaljenosti, je naveden datum opazovanja ali drug podatek.

CICONIIFORMES - Močvirniki

Ardeidae - Čaplje

Ixobrychus minutus (mala bobnarica): R - IV (Šerc, 1986)

FALCONIFORMES - Ujede

Accipitridae - Kragulji

Accipiter gentilis (kragulj): 12. junija 1986 krožil blizu vasi Dragonja.

Accipiter nisus (skobec): 18. marca 1986 preletel blizu smetišča.

Buteo buteo (navadna kanja): R - III

GALLIFORMES - Kure

Phasianidae - Poljske kure

Phasianus colchicus (fazan): SD - I, II

CHARADRIIFORMES - Pobrežniki

Laridae - Galebi

Larus ridibundus (rečni galeb): 18. marca 1986 na smetišču.

Larus cachinnans (rumenonogi galeb): 18. marca 1986 na smetišču.

COLUMBIFORMES – Golobi**Columbidae – Golobi**

Columba palumbus (golob grivar): 18. marca 1986 prelet ob smetišču.

Streptopelia decaocto (turška grlica): I – I

Streptopelia turtur (divja grlica): SD – I; I – II

CUCULIFORMES – Kukavice**Cuculidae – Kukavice**

Cuculus canorus (kukavica): registracije ob popisih na odsekih I, II in IV, vendar v večji oddaljenosti.

CAPRIMULGIFORMES – Ležetrudniki**Caprimulgidae – Ležetrudniki**

Caprimulgus europaeus (podhujka): 6. maja 1986 dve peli pri Škrlinah, ena sedla na cestu.

APODIFORMES – Hudourniki**Apodidae – Hudourniki**

Apus apus (črni hudournik): več registracij ob štetju, na preletu.

CORACIIFORMES – Vprijati**Alcedinidae – Vodomci**

Alcedo atthis (vodomec): R – III

PICIFORMES – Plezalci**Picidae – Žolnc**

Jynx torquilla (vijeglavka): SD – II

Picus viridis (zelena žolna): R – I, II

Dendrocopos major (veliki detel): R – II, III, IV

PASSERIFORMES – Pevci**Alaudidae – Škrjanci**

Lullula arborea (hribski škrjanec): SD – III; R – II

HIRUNDINIDAE – Lastovke

Hirundo rustica (kmečka lastovka): več registracij ob štetju na preletu; pod mostom čez Dragonjo sta bili 18. marca 1986 dve gnezdi iz prejšnjega leta.

Delichon urbica (mestna lastovka): 19. marca 1986 ob Dragonji (Gregori, 1987)

Motacillidae – Pastirice

Anthus trivialis (drevesna cipa): R – II

Anthus spinoletta (vriskarica): 18. marca 1986 jih je bilo 6 v bližini smetišča.

Motacilla cinerea (siva pastirica): R – III; I – IV

Motacilla alba (bela pastirica): I – III; R – I

Troglodytidae – Stržki

Troglodytes troglodytes (stržek): 18. marca 1986 ob Dragonji pri vasi in blizu smetišča; 13. junija 1986 pel ob zgornjem toku Dragonje.

Prunellidae – Pevke

Prunella modularis (siva pevka): 18. marca 1986 ob Dragonji in ob smetišču; 19. marca 1986 v Škriljah.

Turdidae – Drozgi

Eriothacus rubecula (taščica): **SD** – IV; **R** – III

Luscinia megarhynchos (mali slavec): **D** – I-IV

Phoenicurus ochruros (šmarnica): 19. marca 1986 pela v Škriljah.

Saxicola torquata (prosnik): **R** – I

Turdus merula (kos): **D** – I-IV

Turdus philomelos (cikovt): 18. marca 1986 ob smetišču in 1 km naprej 20 na travniku; 19. marca 1986 staro gnezdo v Škriljah.

Turdus iliacus (vinski drozg): 18. marca 1986 1 km od smetišča v družbi cikovtov.

Cettia cetti (svilnica): **SD** – I; **R** – II

Hippolais polyglotta (kratkoperuti vrtnik): **D** – I-IV

Sylvia melanocephala (žametna penica): 18. marca 1986 v gostem grmovju blizu smetišča.

Sylvia communis (rjava penica): **SD** – I; **R** – II, III

Sylvia atricapilla (črnoglavka): **D** – I-IV

Phylloscopus collybita (vrbjja listnica): **D** – IV; **SD** – III; **R** – I, II

Muscicapidae – Muharji

Muscicapa striata (sivi muhar): **R** – II

Aegithalidae – Dolgorepe sinice

Aegithalos caudatus (sinica dolgorepka): **SD** – III; **I** – I, II; **R** – IV

Paridae – Sinice

Parus palustris (vrbjja sinica): **R** – I, III, IV

Parus caeruleus (plavček): **SD** – II, III; **R** – I, IV

Parus major (velika sinica): **D**: I, II, IV; **SD** – III

Certhiidae – Drevesni plezalčki

Certhia brachydactyla (kratkoprsti plezalček): **R** – IV

Oriolidae – Kobilarji

Oriolus oriolus (kobilar): **D** – I, II; **R** – III

Laniidae – Srakoperji

Lanius collurio (rjavi srakoper): **SD** – II, III; **R** – IV

Crovidae – Vrani*Garrulus glandarius* (šoja): I - I, II, IV; R - III*Pica pica* (sraka): I - I*Corvus monedula* (kavka): I - I*Corvus cornix* (siva vrana): I - II; R - I**Sturnidae – Škorci***Sturnus vulgaris* (škorec): 18. marca 1986 jih je bilo 16 ob smetišču.**Padderridae – Vrabci***Passer domesticus* (domači vrabec): D - I; R - II*Passer montanus* (poljski vrabec): I - I; R - II**Fringillidae – Ščinkavci***Fringilla coelebs* (ščinkavec): D - IV; SD - II, III; R - I*Serinus serinus* (grilček): D - I; SD - II, III*Carduelis chloris* (zelenec): SD - III; I - II; R - I, IV*Carduelis carduelis* (lišček): I - I, II, III*Coccothraustes coccothraustes* (dlesk): R - I**Emberizidae – Strnadi***Emberiza cirlus* (plotni strnad): D - III; SD - I, II; I - IV*Emberiza cia* (skalni strnad): D - IV; R - I, II**6. RAZPRAVA**

Pri terenskih popisih leta 1986 je bilo registriranih 61 vrst ptičev, od tega jih je 17 (27,9 %) nepevcev (Nonpasseriformes), 44 (72,1 %) pa pevcev (Passeriformes). Od tega v obravnavanem predelu zanesljivo ne gnezdijo naslednje vrste: *Larus ridibundus*, *L. cachinans*, *Anthus spinoletta*, *Prunella modularis* in *Turdus iliacus*.

Število vrst nepevcev je sorazmerno nizko, prav tako pa je malo ugotovljenih osebkov. Vzroki temu so predvsem v vrsti habitatov, že v naravi nizko število osebkov večine vrst in težko ugotavljanje njihove navzočnosti, saj se mnoge slabo eksponirajo.

Tab. 2: Število osebkov posameznih vrst (n), njihova stopnja dominantnosti (% D) ter povprečno število osebkov vrste (POV) na eno števno mesto ob raziskovani poti Dragonja-Dovin (I), Dovin-Abrami (II), Abrami-Župančiči (III) in Škrline-zgornji del reke Dragonje (IV).

Stopnje dominantnosti so naslednje:

D - dominanten (> 5 %)

SD - subdominanten (2-5 %)

Table 2: Number of subjects of individual species (n), their dominance degree (D%) and the average number of subjects of a species (POV) per counting place of the investigated trail Dragonja -Dovin (I), Dovin-Abrami (II), Abrami-Župančiči (III) and Škrline - the upper reaches of the Dragonja River (IV).

Degree of dominance:

D - dominant (> 5 %)

SD - subdominant (2-5 %)

Odsek Section	Vrsta Species	n	% D	POV	Dominanca Dominance	
I	<i>Luscinia megarhynchos</i> – mali slavec	73	16,5	3,32		
	<i>Turdus merula</i> – kos	52	11,8	2,36		
	<i>Serinus serinus</i> – grilček	40	9,0	1,82		
	<i>Sylvia atricapilla</i> – črnoglavka	36	8,1	1,64	D	
	<i>Parus major</i> – velika senica	32	7,2	1,45		
	<i>Oriolus oriolus</i> - kobilar	27	6,1	1,23		
	<i>Passer domesticus</i> – domači vrabec	25	5,6	1,14		
	<i>Phasianus colchicus</i> – fazan	18	4,1	0,81		
	<i>Sylvia communis</i> – rjava penica	16	3,6	0,73		
	<i>Hippolais polyglotta</i> – kratk. vrtnik	15	3,4	0,68		
	<i>Cettia cetti</i> – svilnica	14	3,2	0,64	SD	
	<i>Emberiza cirius</i> – plotni strnad	12	2,7	0,55		
	<i>Streptopelia turtur</i> – divja grlica	11	2,5	0,50		
	<i>Carduelis carduelis</i> – lišček	9	2,0	0,41		
	druge vrste: 17	62	14,2	0,36-0,50		
	II	<i>Luscinia megarhynchos</i> – mali slavec	82	18,7	0,42	
		<i>Turdus merula</i> – kos	64	14,6	2,67	
<i>Sylvia atricapilla</i> – črnoglavka		56	12,8	2,33	D	
<i>Parus major</i> – velika senica		29	6,6	1,21		
<i>Oriolus oriolus</i> - kobilar		28	6,4	1,17		
<i>Serinus serinus</i> – grilček		21	4,8	0,87		
<i>Emberiza cirius</i> – plotni strnad		16	3,6	0,67		
<i>Fringilla coelebs</i> – žčinkavec		15	3,4	0,62		
<i>Hippolais polyglotta</i> – kratk. vrtnik		14	3,2	0,58		
<i>Parus caeruleus</i> – plavček		13	3,0	0,54	SD	
<i>Jynx torquilla</i> – vijeglavka		12	2,7	0,50		
<i>Lanius collurio</i> – rjavi srakoper		10	2,2	0,42		
<i>Phasianus colchicus</i> – fazan		9	2,0	0,37		
<i>Aegithalos caudatus</i> – sin. dolgorepka		9	2,0	0,37		
druge vrste: 16		61	14,0	0,33-0,04		

Odsek Section	Vrsta Species	n	% D	POV	Dominanca Dominance
	<i>Luscinia megarhynchos</i> – mali slavec	53	19,5	2,52	
	<i>Sylvia atricapilla</i> – črnoglavka	38	14,0	1,81	
	<i>Turdus merula</i> – kos	38	14,0	1,81	D
	<i>Emberiza cirius</i> – plotni strnad	23	8,4	1,09	
	<i>Phylloscopus collybita</i> – vrbja listn.	13	4,8	0,62	
	<i>Parus major</i> – velika senica	13	4,8	0,62	
	<i>Parus caeruleus</i> – plavček	12	4,4	0,57	
III	<i>Serinus serinus</i> – grilček	12	4,4	0,57	
	<i>Lanius collurio</i> – rjavi srakoper	11	4,0	0,52	SD
	<i>Fringilla coelebs</i> – ščinkavec	11	4,0	0,52	
	<i>Lullula arborea</i> – hribski škrjanec	8	2,9	0,38	
	<i>Hippolais polyglotta</i> – kratk. vrtnik	6	2,2	0,28	
	<i>Aegithalos caudatus</i> – sin. dolgorepka	6	2,2	0,28	
	<i>Chloris chloris</i> – zelenec	6	2,2	0,28	
	druge vrste: 11	22	8,2	0,19-0,05	
	<i>Sylvia atricapilla</i> – črnoglavka	44	18,6	3,14	
	<i>Turdus merula</i> – kos	38	16,1	2,71	
	<i>Fringilla coelebs</i> – ščinkavec	30	12,7	2,14	
	<i>Hippolais polyglotta</i> – kratk. vrtnik	28	11,9	2,00	D
	<i>Parus major</i> – velika senica	20	8,5	1,43	
IV	<i>Emberiza cia</i> – skalni strnad	19	8,1	1,35	
	<i>Luscinia megarhynchos</i> – mali slavec	14	5,9	1,00	
	<i>Phylloscopus collybita</i> – vrbja listn.	12	5,1	0,86	
	<i>Erithacus rubecula</i> – taščica	7	2,9	0,50	SD
	druge vrste: 11	24	10,2	0,28-0,07	

Druge vrste:

Odsek I: *Streptopelia decaocto*, *Picus viridis*, *Motacilla alba*, *Garrulus glandarius*, *Pica pica*, *Coloeusmonedula*, *Corvus cornix*, *Phylloscopus collybita*, *Saxicola torquata*, *Aegithalos caudatus*, *Parus palustris*, *P. caeruleus*, *Passer montanus*, *Fringilla coelebs*, *Chloris chloris*, *Coccothraustes coccothraustes* in *Emberiza cia*

Odsek II: *Streptopelia turtur*, *Picus viridis*, *Dendrocopos major*, *Lullula arborea*, *Anthus trivialis*, *Garrulus glandarius*, *Corvus cornix*, *Cettia cetti*, *Sylvia communis*, *Phylloscopus collybita*, *Muscicapa striata*, *Passer domesticus*, *Passer montanus*, *Chloris chloris*, *Carduelis carduelis* in *Emberiza cia*

Odsek III: *Buteo buteo*, *Alcedo atthis*, *Dendrocopos major*, *Motacilla cinerea*, *Motacilla alba*, *Oriolus oriolus*, *Garrulus glandarius*, *Sylvia communis*, *Erithacus rubecula*, *Parus palustris* in *Carduelis carduelis*

Odsek IV: *Ixobrychus minutus*, *Dendrocopos major*, *Motacilla cinerea*, *Lanius collurio*, *Garrulus glandarius*, *Aegithalos caudatus*, *Parus palustris*, *P. caeruleus*, *Certhia brachydactyla*, *Chloris chloris* in *Emberiza cirius*

Pri analizi vrst, registriranih v času gnezdenja, vidimo, da so dominantne in subdominantne v večini primerov arborikolne vrste, oziroma vrste, ki so vezane na habitate, poraščene z grmovjem. Na grmovje so vezane predvsem vrste *Luscinia megarhynchos*, *Sylvia communis*, *Hippolais polyglotta* in *Lanius collurio*. Izključno na gosto vegetacijo z grmovjem in trstiko je vezana vrsta *Cettia cetti*.

Zanimiva vrsta je kratkoperuti vrtnik (*Hippolais polyglotta*). Iz pregleda stopnje dominantnosti (tab. 2) je razvidno, da je ta vrsta v prvih treh odsekih subdominantna, v četrtem pa dominantna, kar ni pravi odraz dejanskega stanja. Pri prvem popisu (6. in 7. maja) namreč ta vrsta še ni bila na gnezdenju in je bila njena stopnja dominantnosti nič več kot 0,3 %. Povsem drugačna je slika v popisih z dne 12. in 13. junija. Tedaj je bil kratkoperuti vrtnik dominanten, povprečna stopnja dominantnosti za vse štiri pregledane odseke pa je bila 8,12 %. Zato moramo to vrsto imeti za dominantno v celotni obravnavani dolini Dragonje.

Zanimivo je opazovanje male bobnarice v odseku IV, v gostem vrbovju ob Dragonji blizu Škrlin. Glede na strukturo habitata je možno, da tam gnezdi (Cramp & Simons, 1977).

Plotni strnad (*Emberiza cirrus*) je subdominanten oziroma dominanten v toplejših predelih doline, kjer so številni vinogradi, v zgornjem delu pa ga skoraj v celoti zamenja skalni strnad (*Emberiza cia*), ki je tu dominanten.

Sinantropne vrste so predvsem naslednje: *Streptopelia decaocto*, *Apus apus*, *Hirundo rustica*, *Delichon urbica* in *Passer domesticus*.

Posobno pozornost moramo posvetiti vrstam, ki so ogrožene bodisi v vsej Evropi bodisi pri nas. V evropskem merilu so ogrožene naslednje vrste (King, 1978–79): *Ixobrychus minutus*, *Caprimulgus europaeus*, *Alcedo atthis*, *Lullula arborea* in *Lanius collurio*. V Avstriji (Gepp, 1983) sodijo med močno ogrožene *Ixobrychus minutus*, *Alcedo atthis* in *Lullula arborea*, med ogrožene *Accipiter gentilis*, *A. nisus* in *Caprimulgus europaeus*, med potencialno ogrožene *Streptopelia turtur*, *Luscinia megarhynchos* in *Emberiza cia*, ogroženi občasni gnezdilec pa je *Emberiza cirrus*.

Na rdečem seznamu ogroženih ptičev v Sloveniji (Gregori & Matvejev, 1992) je prizadeta vrsta (Endangered) *Alcedo atthis*, ranljive (Vulnerable) pa *Ixobrychus minutus*, *Accipiter gentilis*, *A. nisus*, *Buteo buteo*, *Streptopelia turtur*, *Caprimulgus europaeus*, *Jynx torquilla*, *Lullula arborea*, *Lanius collurio*, *Cettia cetti* in *Sylvia communis*.

ZAKLJUČEK

1. V terenskih popisih 18. in 19. marca, 6. in 7. maja ter 12. in 13. junija 1986 smo registrirali 61 vrst ptičev (17 nepevcev in 44 pevcev); od tega jih okoli 50 vrst tam nedvomno gnezdi.

2. Mnoge vrste so vezane na predele z gostim grmovjem, zato bi uničenje grmišč usodno vplivalo nanje.

3. Na bližino vode sta vezani vrsti *Alcedo atthis* in *Motacilla cinerea*.

4. Z naravovarstvenega stališča so pomembne predvsem vrste, ki so ogrožene v vsej Evropi oziroma v sosednjih deželah. Te vrste so *Ixobrychus minutus*, *Lullula*

arborea, *Luscinia megarhynchos*, *Emberiza cia* in *E. cirius*. Nekaterne od teh v obravnavanem predehu dosejajo visoko stopnjo dominantnosti.

5. Dolino Dragonje naseljuje mediteranska vrsta *Hippolais polyglotta*, ki je tu dominantna. V Sloveniji je omejena na primorski del.

6. Ohraniti je treba diverzitetu vrst, kar bo doseženo z ohranitvijo mozaičnosti habitatov.

7. Celotna dolina Dragonje kaže izrazit mediteranski vpliv. Tu gre za tip favne, ki je v Sloveniji omejen na razmeroma ozek obalni pas, izpostavljen najrazličnejšim negativnim vplivom (urbanizacija, agrarizacija, industrializacija).

8. Zaradi ohranjanja submediteranske favne v Sloveniji je treba ustrezno zakonsko zavarovati dolino Dragonje od izvira do izliva in jo povezati v celoto skupaj s Sečoveljskimi solinami.

3. SUMMARY

Because some projects had been planned for the Dragonja Valley (regulation of the watercourse and impoundment of water), an ornithological inventory was taken in March, May and June 1986 and the situation was assessed in terms of natural heritage protection. The Dragonja River flows in the south-western part of Slovenia. Its vegetation depends on the Mediterranean climate and thus the area has characteristic sub-Mediterranean features.

To make the optimum use of time available for an ornitho-faunistic analysis of the Dragonja Valley, we decided on point census as a method to be used in the survey. All birds were recorded during five-minute periods within a determined circle (Oelke, 1983). Species that were not registered within the circle of the census but at a greater distance or during their passage were also recorded. The whole study area was divided into four sections (I-IV) and 41 point count places were determined to perform 81 five-minute records on May 6 and 7, and June 12 and 13, 1986. All birds that were either acoustically or visually registered were recorded. For each species registered in a point count place within a determined circle the degree of its dominance is given.

The mean of birds per species per point count place (index POV i.e. index DIA according to Oelke, 1983) was also calculated: The index is a quotient obtained from the number of registered birds (I) of one species (V) divided by the number (n) of checks (K) and the number (m) of census stops (Z).

Elements of habitats were determined according to a subjective evaluation of their range. A somewhat simplified structure of habitats (urban, overgrown, vineyards, open) is shown in Table 1.

Dominant and sub-dominant species registered in individual point count places on May 6 and 7, and June 12 and 13, 1986, are presented in Table 2. A survey of the species is shown in the systematic part.

In the 1986 survey, 61 bird species were registered, of which 17 (27.9 %) are Nonpasseriformes and 44 (72.1 %) are Passeriformes. An analysis of the species registered during their breeding season shows that dominant and sub-dominant

species are in most cases arboreal species, that is, species dependant on habitats covered with shrubs. The following species in particular depend on shrubs: *Luscinia megarhynchos*, *Sylvia communis*, *Hippolais polyglotta* and *Lanius collurio*. The species *Cettia cetti* depends on dense vegetation with shrubs, reeds and *Arundo donax*.

An interesting species is Melodious Warbler (*Hippolais polyglotta*). The survey of dominant species (Table 2) shows that this species is sub-dominant in the first three sections, whereas in the fourth section it is dominant. This is in fact not quite a true account of the situation. During the first survey taken on May 6 and 7, this species was not in its breeding place yet and the dominance degree was not more than 0.3 %. The results were quite different, however, on June 12 and 13 when Melodious Warbler was dominant. The mean of dominance degree for all four sections is 8.12 %. That is why the species is to be regarded as dominant in the whole Dragonja Valley.

It was an interesting observation of Little Bittern in the fourth section, that is, in dense willows along the Dragonja River near Škrline. According to the structure of the habitat, it may be assumed that this is its breeding place (Cramp & Simons, 1977).

Cirl Bunting (*Emberiza cirlus*) is sub-dominant or dominant in warmer parts of the valley with numerous vineyards, whereas at higher altitudes it is almost completely replaced by Rock Bunting (*Emberiza cia*), which is dominant in such areas.

The Red List of threatened birds in Slovenia (Gregori & Matvejev, 1992) includes the endangered species *Alcedo atthis* and the following vulnerable species: *Ixobrychus minutus*, *Accipiter gentilis*, *A. nisus*, *Buteo buteo*, *Streptopelia turtur*, *Caprimulgus europaeus*, *Jynx torquilla*, *Lullula arborea*, *Lanius collurio*, *Cettia cetti* and *Sylvia communis*.

The whole Dragonja Valley has a distinctive Mediterranean character and a fauna which is restricted to a relatively narrow coastal strip in Slovenia and is subject to most different adverse effects (urbanization, excessive farming, industrialization). If we want to preserve sub-Mediterranean fauna in Slovenia, the Dragonja Valley should be adequately legally protected, from the spring of the Dragonja River up to its mouth as it forms a whole with Sečovelje saltworks.

REFERENCES

- Cramp, S. & K. E. L. Simmons (eds.), 1977: The Birds of the Western Palearctic.- Vol. I.
 Gepp, J., 1983: Rote Liste gefährdeter Tiere Österreichs.- Bundesministerium für Gesundheit und Umweltschutz, Wien.
 Gregori, J., 1986-1987: Pomen ptičev za naravovarstveno presojno doline Dragonje.- Proteus, 49: 224-226.
 Gregori, J., 1987: Iz ornitološke beležnice: Mestna lastovka *Delichon urbica*.- Acrocephalus, 7 (30): 62.
 Gregori, J. & S. D. Matvejev, 1992: Rdeči seznam ogroženih ptičev v Sloveniji.- Varstvo narave, 17: 29-39.
 King, W. B., 1978-79: Red Data Book, 2: Aves. 2nd ed., IUCN, Morges.
 Oelke, H. et al., 1983: Vogelcrlfassungen im niedersächsischen Küstengebiet.- Beitr. Naturk. Niedersachsens, 36: 121-140.
 Šere, D., 1986: Iz ornitološke beležnice: Mala bobnarica *Ixobrychus minutus*.- Acrocephalus, 7 (29): 37.